

Provkonstruktion

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse av demokrati, dess värden och betydelse, samt hur demokratiska processer fungerar i Sverige. Eleverna kommer att få visa sina kunskaper om både teoretiska och praktiska aspekter av demokratin.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

"Eleven kan beskriva demokratiska värden och principer, samt ge exempel på hur demokratiska processer fungerar i Sverige och hur medborgarna kan påverka beslut."

Kunskapskrav

"Eleven kan beskriva demokratiska värden och principer."

"Eleven ger exempel på hur demokratiska processer fungerar i Sverige."

"Eleven beskriver hur medborgarna kan påverka beslut."

Prov

Faktafrågor

1. Vad innebär yttrandefrihet?
 - A) Rätt att uttrycka sin åsikt utan rädsla för straff
 - B) Rätt att lämna landet när man vill
 - C) Rätt att avstå från att rösta
 - **D) Rätt att delta i offentliga debatter**
2. Vilket av följande är en central demokratisk värdering?
 - **A) Jämlikhet**
 - B) Monarki
 - C) Censur
 - D) Diktatur
3. Vad gör riksdagen i Sverige?
 - A) Leder regeringen
 - **B) Stiftar lagar**
 - C) Väljer presidenten
 - D) Gör budgeten
4. Hur många ledamöter finns det i Sveriges riksdag?
 - A) 200
 - **B) 349**

- C) 500
 - D) 350
5. Vad innebär det att vara medborgare i en demokrati?
- **A) Att ha rätt att rösta och delta i beslut**
 - B) Att betala skatt
 - C) Att följa lagarna
 - D) Att bara bo i landet
6. Vad är en demokratisk process?
- **A) Val till offentliga positioner**
 - B) Beslutsfattande enbart av regeringen
 - C) Avtal mellan företag
 - D) Ingen av ovanstående
7. Vilket av följande alternativ beskriver vikten av medborgardeltagande?
- A) Ingen betydelse
 - **B) Avgörande för demokratins funktion**
 - C) Endast för politiker
 - D) Ingen som helst påverkan
8. Vilken av följande rättigheter skyddar yttrandefriheten?
- A) Rättigheten att demonstrera
 - **B) Rättigheten att uttrycka åsikter**
 - C) Rättigheten att skicka anonyma brev
 - D) Rättigheten att vara tyst
9. Hur kan medborgare påverka lagstiftning i Sverige?
- A) Genom sociala medier
 - **B) Genom att rösta i val**
 - C) Genom att inte delta
 - D) Genom att diskutera bland vänner
10. Vad är en viktig funktion för en kommun?
- **A) Att besluta om lokala frågor och tjänster**
 - B) Att styra landet
 - C) Att tävla med andra länder
 - D) Att enbart påverka invånarna
11. Vilken roll har valet av kommunfullmäktige?
- A) Att styra riket
 - B) Att skapa lagar
 - **C) Att fatta beslut om frågor lokalt**
 - D) Att representera riksdagen
12. Vad innebär delaktighet i en demokrati?
- **A) Att medborgarna är aktiva i beslutsprocessen**
 - B) Att medborgarna är passiva
 - C) Att bara vissa får delta
 - D) Att det inte spelar roll
13. Vad kan hända om fler medborgare deltar aktivt?
- A) Inga förändringar
 - B) Färre åsikter
 - **C) Större legitimitet för beslut**
 - D) Inga nya lagar
14. Vilket av följande är en rättighet för medborgare i Sverige?

- A) Rätt till arbete
- **B) Rätt att rösta**
- C) Rätt till skola
- D) Rätt till sjukvård

15. Vad innebär det att ha rätt att uttrycka sin åsikt?

- **A) Att kunna tala fritt i offentliga sammanhang**
- B) Att kunna skriva anonymt
- C) Att inte behöva rösta
- D) Att alltid vara överens

Resonerande frågor

1. Hur skulle samhället förändras ifall medborgarna inte kunde uttrycka sina åsikter fritt?

Syftet är att få eleverna att tänka kritiskt på yttrandefrihetens värde.

2. På vilket sätt kan sociala medier påverka demokratin och medborgardeltagande?

Detta ger eleverna möjlighet att reflektera över nutidens kommunikationssätt och deras påverkan.

3. Ge exempel på hur andra länder hanterar demokratiska processer på ett annorlunda sätt än Sverige.

Frågan ger möjlighet att jämföra och dra slutsatser om olika system.

4. Hur kan unga människor engagera sig mer i den demokratiska processen? Vad är viktigt för att detta ska ske?

Genom detta kan eleverna formulera strategier för att öka medborgardeltagande.

5. Vilka är de största utmaningarna för demokratin idag, och hur kan dessa övervinnas?

Eleverna får här möjlighet att diskutera reflektionsfrågor kring aktuella händelser.

6. Hur påverkar gymnasiet elevernas möjligheter att delta mer aktivt i den demokratiska processen?

Frågan ger dem chans att koppla sin utbildning till medborgarskap.

7. Diskutera vikten av att informera sig om politik och samhällsfrågor. Hur bidrar detta till demokratin?

Eleverna kan här reflektera över kunskapens betydelse i en demokrati.

8. Varför är det viktigt för ett samhälle att värna om demokratiska värden?

Denna fråga syftar till att få eleverna att resonera kring fundamentala principer i samhället.

Bedömning

Faktafrågor: Varje korrekt svar ger 1 poäng. Resonerande frågor: varje korrekt och relevant svar ger 2 poäng.

För betyg E krävs minst 8 poäng (minst 2 från resonerande frågor).

För betyg C krävs minst 12 poäng (minst 3 från resonerande frågor).

För betyg A krävs minst 18 poäng (minst 5 från resonerande frågor).